

Forfatter: Langebek, Jacob

Titel: BREV TIL: Hiemstjerne, Henrik FRA: Langebek, Jacob (1744-06-26)

Citation: Langebek, Jacob: "BREV TIL: Hiemstjerne, Henrik FRA: Langebek, Jacob (1744-06-26)", i *Breve fra Jacob Langebek*, GYLDEN DALSK BOGHANDEL., s. 93. Onlineudgave fra Danmarks Breve: <https://tekster.kb.dk/text/letters-002054457-000-shoot-L0020544570000050.pdf> (tilgået 13. juli 2024)

Anvendt udgave: Breve fra Jacob Langebek

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

Langebek, Jacob, *Breve fra Jacob Langebek,*

26. Juni 1744.

TIL HENRIK HENRICHSEN.

Højædle og Velbyrdige Hr. Assessor!

Siden Han gjør mig den Ære, at vil høre min ringe Betænkning i den Materie om Leire¹, kand ieg ikke efterlade korteligen at meddele den samme. Jeg holder for, at s. 94H. Excellence¹ meget vel og zirligen kand kalde sit Grevskab og dets Hovedsæde Ledre-borg, hvilket Ord dog uden tvil altid vil blive af Almuen nævnet Leire-borg, og ligemeget; thi det synes ligesaa lidet at kunne fornærme den grevelige Residence, at hosliggende By ogsaa haver Navn af Leire, som det kand fornærme det Kongl. Slot Friderichsborg, at Byen Hillerød kaldes med samme Navn. Dersom Leir og Borg havde een bemærkelse, vilde ieg tilstaae, at det var idem per idem og i Sammensættelse klinge ilde. Men ligesaaastor Forskiel, som der er imellem castra og castrum, er der ogsaa imellem Leir (∴: Et Sted hvor en Hob Folk eller en Krigshær har lagt og leiret sig) og Borg, som egentligen betyder et Slot, en Fæstning, et fast Sted, hvor man kand berge sig og andre. At, ieg ikke skal melde om, at Leire, efter min Mening, neppe har sit Navn af Leir (Castra), thi dette Ord er fordum skrevet Leger, Leger (hinc at legre sig, Legersted &c. German: Lager) af det verbo ligger. Leire tvertimod er fordum skrevet Ledre, Hledre, Lethra, hvilket ieg holder for at være af en anden Oprindelse, som vidtløftigen skal blive udført i min Beskrivelse om det gamle Leire. Men i hvad for en Oprindelse end det Ord Leire har, saa er det et gammelt nomen proprium loci og kand derfor gjerne tage enten et andet eller især det ord borg til sig. Og saa langt fra al det sammensatte Ord Ledreborg kand støde nogens Øren, at io hellere en hver Patriot vil finde ligesaaastor Fornøielse deri, som Stedets Herre Ære deraf, at ved saadant et Navn bevares et herligt Minde til Efterkommerne af saa udødelig en Antiquitet, som Leire er frem for alle andre Antiquiteter i Danmark. Vilde man ellers see paa et Navn af Antiquiteten, da vilde ieg snart raade til at beholde det forige Navn Leiregaard eller Ledre-gaard, deels efterdi det Ord Gaard i gamle dage har haft nok saa høi en Bemærkelse som Borg (hinc at tiene i Gaarden ∴: til Hove, være i Kongens Gaard, Gaards Ret &c.), deels fordi de ældste s. 95Iislandske Monumenta kalde det gamle Kongelige Danske Hof Hleidargard eller Hledregard. Men da det er brugeligt ved Grevskabers Oprettelse enten at antage et nyt eller fornye det gamle Navn, og derforuden det Ord Gaard er saa vanslegtet fra sin første Høihed (da det brugtes om Kongers og store Herres Hoffer), at det nu bruges om et hvert Borger- og Bondehuus, saa bliver det best at tage imod det Ord Borg, som indtil denne dag bedre har vidst at holde sin respect i agt end Gaard, og i sig selv er nok saa beqvemt som Vold, Dal, Holm, Lund, eller andre i slige tilfælde brugelige Ord. Men hvad for et Ord man end udvæller, maae endeligen Ledre eller Leire være Begyndelse eller Ende. Angaaende et Motto, som kunde passe sig paa Grevskabet, da har ieg efterset Saxonem og andre gamle Skribentere, men finder intet Sprog, som her kand have Sted. Maatte ieg af mit eget fremføre noget, da vilde ieg til en inscription paa behørige Steder recommenclere denne enfoldige devise: Lethra Rediviva. Under det første af disse Ord forstaaes den Høihed og Anseelse, som Stedet fordum har været i, og under det sidste den Herlighed og Lustre, som det nu paa ny ved Hans Excellences priselige Flid kommer udi, efter at Stedet igiennem saa mange Secula har ligget i Forglemmelses Mørke, og nu igien vil ligesom reise sig af sin Aske under de tilkommende Grever af Ledre. Skulde disse mine ringe Tanker ikke finde behag, vilde Hr. Assessor have den Godhed at lade mig det vide, da ieg strax skal tale med Justitz Raaden¹, som i al Fald veed at meddele bedre Raad end de fleste andre af vore Antiquitets-Elskexre. Forlad mig, at ieg opholder ham med vidtløftighed, og tillad, at ieg med en bestandig Høiagtelse maae henleve

Højædle og Velbyrdige Hr. Assessor,
Hans tjenstærbødige og skyldigste tiener
I. L.

Khvn. d. 26. Iunii 1744.

Til Assessor Henrichsen.